

При зловживанні цивільними права уповноважений суб'єкт допускає недозволене використання свого права, але при цьому спирається на суб'єктивне право.

По-третє, зловживання правом пов'язується не зі змістом суб'єктивного права, а із його існуванням. Відомо, що суб'єктивне цивільне право є мірою дозволеної поведінки уповноваженої особи. Ця міра становить сукупність повноважень, якими наділяється особа в силу закону, інших правових актів і договору. Таким чином, зловживання правом відбувається в процесі реалізації права, і тому завжди носить вольовий характер.

По-четверте, про зловживання правом можна говорити лише тоді, коли уповноважений суб'єкт, діючи в рамках належного йому суб'єктивного права, використовує такі форми його реалізації, які виходять за встановлені законом рамки здійснення права. Частіше за все межі здійснення цивільних прав зводяться лише до проблеми існування права у відповідності із його призначенням.

По-п'яте, будучи цивільним правопорушенням, зловживання правом являє собою протиправну та винну поведінку. Суб'єктивна сторона зловживань може виражатися в формі прямого чи опосередкованого умислу або необережності. У реальній дійсності умисне зловживання особою своїми правами зустрічається частіше [1].

Прикладом шикани у транспортній сфері може бути постанова Пленуму Вищого Арбітражного Суду Російської Федерації від 6 жовтня 2005 р. N 30, де суд роз'яснив, що при виявленні невідповідності оголошеної вантажовідправником вартості вантажу його дійсної вартості арбітражний суд може розглянути питання про можливість кваліфікації дій вантажовідправника за пред'явлення перевізникові вимоги, заснованого на оголошеній вартості вантажу, як зловживання правом (ст. 10 ЦК Російської Федерації).

Отже, узагальнюючи вищезазначене, можна стверджувати, що такий феномен як шикана зустрічається й у вчиненні протиправних дій відносно певної особи в сфері транспорту.

Література

1. Кирилюк Д. Категорія "зловживання цивільним правом" в Україні та за кордоном: питання теорії і практики / Д. Кирилюк

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2143>.

2. Яценко Т. С. Шикана как правовая категория в гражданском праве / Т. С. Яценко // Автореф. канд. юрид. наук... специализация 12.00.03 – Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/shikana-kak-pravovaya-kategoriya-v-grazhdanskom-prave#ixzz2fLOpob68>.

УДК 347.453:629.73 (043.2)

Редько А. М.,

студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ НАЙМУ (ОРЕНДИ) ЦИВІЛЬНОГО ПОВІТРЯНОГО СУДНА

У зв'язку з розвитком авіації в Україні та розвитком авіаційної безпеки в світі все більше зростають способи та межі використання авіації. У вересні 2013 року (19.09.2013 р.) Україна отримала 1 категорію FAA (FAA – Федеральна Авіаційна Адміністрація США). Ця категорія надає право українським авіаперевізникам збільшити географію польотів та уникати додаткових обмежень і перевірок з боку США. Цей факт свідчить про розвиток цивільної авіації та її безпеки в цілому, але на жаль не всі повітряні судна України та їх екіпаж відповідають національним і міжнародним стандартам, а купівля і обслуговування повітряного судна може потребувати значних фінансових та ін. ресурсів. Саме тому, з розвитком суспільства і держав, договір найму (оренди) повітряного судна набуває все більшої актуальності.

У Повітряному кодексі України під поняттям "цивільне повітряне судно" розуміється повітряне судно, що не належить до державних повітряних суден, а виходячи з цього визначення цивільне повітряне судно – це судно, яке використовується для за-

доволення потреб економіки і громадян у повітряних перевезеннях і авіаційних роботах, а також для польотів у інших приватних цілях.

Договір найму (оренди) – це вид цивільно-правового договору, за яким наймодавець передає або зобов'язується передати наймачеві майно у користування за плату на певний строк. Згідно закону такий договір укладається в письмовій формі, а в окремих випадках потребує нотаріального посвідчення. Законодавець прямо не виділяє особливості договору найму (оренди) цивільного повітряного судна, але виокремлює договір найму (оренди) транспортного засобу в окремий параграф в Цивільному кодексі України (далі – ЦКУ). Так згідно даного параграфу, а саме у 798 ст. законодавець передбачив, що предметом договору найму транспортного засобу може бути повітряне судно, але оскільки перелік предметів договору найму не є вичерпним, то варто зазначити що повітряне судно це апарат, що підтримується в атмосфері у результаті його взаємодії з повітрям, відмінної від взаємодії з повітрям, відбитим від земної поверхні. Винаймати повітряне судно можливо з екіпажем або без нього, а також в законодавстві існує можливість винаймати судно разом з комплексом послуг, необхідних для належного використання та обслуговування судна (надання аеронавігаційної інформації, технічне забезпечення та ін.).

Сторони договору найму (оренди) цивільного повітряного судна можуть не бути експлуатантами, але якщо судно не зареєстроване, то на підставі договору найму наймач має право зареєструвати таке судно в державному реєстрі цивільних повітряних суден, якщо таке судно підлягає такій державній реєстрації. У договорі оренди (найму) повітряного судна можуть бути передбачені додаткові обмеження щодо суборенди та надання права викупу майна. Так, наприклад, в ст. 22 Закону України "Про оренду державного та комунального майна" передбачено що плата за суборенду майна, яку отримує орендар, не повинна перевищувати орендної плати орендаря за майно, що передається в суборенду. Також в законі передбачена особливість оренди державного майна, яке орендується з метою використання його для підприємницької діяльності, а саме для використання майна з даною метою особа повинна до укладення договору оренди бути зареєстрованою, як суб'єкт підприєм-

ницької діяльності. Законодавство України не встановлює чітких обмежень щодо ініціативи (пропозиції) укладення договору оренди повітряного судна, але якщо судно перебуває у державній власності, то залежно від строку оренди договір може укладатися за результатами проведеного конкурсу. Ризик випадкової загибелі чи пошкодження повітряного судна несе орендодавець, якщо інше не встановлено чи прямо не впливає з договору. Зазвичай повітряні судна та їх екіпаж страхуються на випадок складних обставин.

Строк договору оренди (найму) повітряного судна встановлюється договором, а якщо строк найму судна не встановлений, то за загальним правилом договір найму вважається складеним на невизначений строк або складеним на максимально допустимий строк, який встановлений законом. Плата за договором оренди повітряного судна може бути грошовою, натуральною або змішаною. Таким чином, можливо зробити висновок, що законодавство надає багато можливостей щодо даного виду договорів, але окремі його положення потребують більш детальної правової регламентації і дослідження.

Література

1. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. №435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – №37. – Ст. 488.
2. Повітряний кодекс України від 19.05.2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
3. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10.04.1992 № 2269-XII в редакції від 26.09.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2269-12>.
4. Офіційний портал Державної авіаційної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://avia.gov.ua/>.